

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING
QARORI**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI AHOLISIGA AXBOROT-KUTUBXONA XIZMATI
KO‘RSATISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH TO‘G‘RISIDA**

Respublikada ijtimoiy-iqtisodiy sohani isloh qilishning hozirgi sharoitida axborot-kutubxona faoliyatini rivojlantirishning maqsad va vazifalari mamlakatda amalga oshirilayotgan o‘zgarishlarga va xalqaro amaliyotga mos bo‘lishi zarur. Shu munosabat bilan fuqarolarning axborotdan erkin foydalanish bo‘yicha konstitutsiyaviy huquqlarini, shu jumladan milliy qadriyatlar va jahon madaniyati, amaliy va fundamental bilimlardan bahramand bo‘lishini ta‘minlaydigan aholiga axborot-kutubxona xizmatlari ko‘rsatishning sifat jihatidan yangi tizimini yaratish, kutubxonalarda saqlanayotgan milliy madaniy merosni asrab-avaylash va boyitish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish hisobiga axborot-kutubxona muassasalari faoliyatini tashkil etishni takomillashtirish ustuvor vazifaga aylanmoqda.

Bu esa, axborot-kutubxona faoliyatiga, kitobxonlarga xizmat ko‘rsatish, fondlarni to‘ldirish va saqlash, kutubxona jarayonlarini avtomatlashtirish, ilmiy-tadqiqot va tashkiliy-uslubiy faoliyat, kadrlarni tayyorlash, qayta tayyorlash va rag‘batlantirish, xalqaro hamkorlikni kengaytirishga jiddiy ta‘sir ko‘rsatish imkonini beradi.

Aholiga axborot-kutubxona xizmati ko‘rsatishni yanada takomillashtirish, axborot-kutubxona muassasalari faoliyatini rivojlantirish maqsadida:

1. Quyidagilar aholiga axborot-kutubxona xizmati ko‘rsatishni sifat jihatidan yanada rivojlantirish sohasidagi asosiy vazifalar etib belgilansin:

axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi va zamonaviy umumjahon tendensiyalarini hisobga olgan holda axborot-kutubxona faoliyatini isloh qilish;

aholiga axborot-kutubxona xizmatlari ko‘rsatish bo‘yicha ijtimoiy kafolatlarni sifatli ta‘minlash hamda zamonaviy talablarni hisobga olgan holda, axborot-kutubxona muassasalarini rivojlantirish maqsadida normativ-huquqiy bazani takomillashtirish;

hududlarda aholiga axborot-kutubxona xizmatlari ko‘rsatishni barqaror rivojlantirishga ko‘maklashish;

axborot-kutubxona muassasalarining moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, shu jumladan yangi bino va inshootlarni qurish, mavjud binolarni rekonstruksiya qilish, ularni zamonaviy uskunalardan ta‘minlash;

kutubxona sohasida davlat-xususiy sheriklikni, xususiy va elektron (virtual) kutubxonalar tarmog‘ini rivojlantirish;

kutubxonalar faoliyatining samaradorligini va foydalanuvchilarga xizmat ko‘rsatish (shu jumladan, pulli xizmat ko‘rsatish) tezkorligini oshirish uchun elektron kitoblar tarqatishga ixtisoslashgan internet-resurslar bilan hamkorlikni kengaytirish;

axborot-kutubxona muassasalari xavfsizligini hamda milliy va jahon madaniy merosining bir qismi sifatida axborot-kutubxona fondlarining yaxshi saqlanishini ta‘minlash;

jamiyatning axborot madaniyatini, tariximizga va milliy madaniyatga qiziqishini shakllantirish va kuchaytirish, mutolaa madaniyatini oshirish va targ‘ib qilish;

axborot-kutubxona muassasalarini malakali mutaxassislar bilan ta‘minlash.

2. Quyidagilar:

a) 2019 — 2024-yillarda O‘zbekiston Respublikasida axborot-kutubxona sohasini rivojlantirish konsepsiyasi [1-ilovaga](#) muvofiq;

b) 2019 — 2024-yillarda O‘zbekiston Respublikasida axborot-kutubxona sohasini rivojlantirish bo‘yicha chora-tadbirlar dasturi [2-ilovaga](#) muvofiq;

v) Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi — axborot-resurs markazining tashkiliy tuzilmasi [3-ilovaga](#) muvofiq;

g) Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi — axborot-resurs markazining (keyingi o‘rinlarda — Milliy kutubxona) xodimlar umumiy cheklangan soni 227 nafardan iborat boshqaruv apparati tuzilmasi [4-ilovaga](#) muvofiq tasdiqlansin.

Milliy kutubxona direktoriga, zarur hollarda, Milliy kutubxona boshqaruv apparati tuzilmasiga xodimlarning belgilangan umumiy soni va mehnatga haq to‘lash fondi doirasida o‘zgartirishlar kiritish huquqi berilsin.

Oldingi tahrirga qarang.

(3-band O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 24-iyuldagi PF-6268-sonli Farmoniga asosan o‘z kuchini yo‘qotgan — Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 24.07.2021-y., 06/21/6268/0700-son)

4. Agentlik, O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Xalq ta’limi vazirligi, Sog‘liqni saqlash vazirligi va Moliya vazirligining:

Milliy kutubxona qoshida 186 ta tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlarini tashkil etish, shuningdek, umumta’lim maktablari va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limi muassasalari qoshida faoliyat ko‘rsatayotgan barcha axborot-resurs markazlarini tugatish;

umumta’lim maktablari va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limi muassasalarining tugatilayotgan axborot-resurs markazlarining kitob fondlari va shtat birliklarini yangidan tashkil qilinayotgan tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlariga berish;

axborot-resurs markazlarini tugatishda umumta’lim maktablari va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limi muassasalarining kutubxonalarini amaldagi normativlarga muvofiq tegishli kitob fondi va shtat birliklari bilan birga saqlab qolish to‘g‘risidagi takliflari ma’qullansin.

5. Quyidagilar yangi tashkil etilayotgan tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlarining asosiy vazifalari etib belgilansin:

aholiga axborot-kutubxona xizmatlari ko‘rsatish uchun sifat jihatidan yangi va qulay shart-sharoitlar yaratish, zamonaviy axborot texnologiyalari asosida ularning ilmiy, ta’lim, axborot va madaniy ehtiyojlarini qondirish;

aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlariga ijtimoiy moslashuv va rehabilitatsiya, mustaqil ta’lim olish va muloqot doirasini kengaytirish vositasi sifatida axborotdan foydalanish imkoniyatlarini yaratish;

foydalanuvchilarga har qanday (bosma, multimedia va raqamli) tashuvchilarda, shu jumladan Internet tarmog‘ida sifatli axborot manbalaridan foydalanish imkoniyatini yaratish;

o‘z axborot-resurslarini yaratish va ularni sifatli to‘ldirib borish orqali kutubxonlarga an’anaviy xizmat ko‘rsatish usulidan ularni zamonaviy axborot-kutubxona xizmatlari bilan ta’minlashga o‘tish;

aholiga axborot-kutubxona xizmatlarini ko‘rsatish bo‘yicha masofadan xizmatlar ko‘rsatishni rivojlantirish va modernizatsiya qilish.

6. Agentlik:

bir oy muddatda tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlarini joylashtirish hamda ularni kompyuter texnikasi va boshqa turdagi orgtexnika, mebel, shu jumladan maxsus mebel, shuningdek, tegishli kutubxona uskunalari bilan jihozlash bo‘yicha talablarni ishlab chiqsin, bunda imkoniyati cheklangan shaxslarga xizmat ko‘rsatish uchun o‘quv zallarini maxsus kompyuter jihozlari va boshqa qo‘shimcha vositalar bilan ta’minlashga alohida e’tibor qaratsin;

O‘zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi bilan birgalikda tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlarining Internet tarmog‘iga ulanishini va ular uchun Milliy kutubxona elektron resurslaridan foydalanish imkoniyatini ta’minlasin;

ikki oy muddatda O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi bilan birgalikda axborot-kutubxona markazlari faoliyatining reglamentini ishlab chiqsin va tasdiqlasin, bunda aholiga kuni uzaytirilgan tartibda xizmat ko‘rsatilishini ko‘zda tutsin;

aholiga ko‘rsatiladigan pulli xizmatlar (til o‘rgatish, kompyuter kurslarini tashkil etish, matnli, audio va videomateriallar nusxalarini yaratish, shuningdek, boshqa kutubxona xizmatlari) ro‘yxatini kengaytirish orqali axborot-kutubxona markazlarining budjetdan tashqari daromadlarini oshirish choralari ko‘rsin.

7. Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari:

a) Agentlik tomonidan ishlab chiqilgan tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlarini joylashtirish va jihozlash talablarini hisobga olgan holda:

ikki oy muddatda tumanlar (shaharlar) markazlarida tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlarini joylashtirish va ularning to‘laqonli faoliyat yuritishi uchun binolarni belgilangan tartibda ajratsin;

ajratilgan binolarni kapital ta‘mirlashni ta‘minlasin, bunda tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlarining o‘quv zallarida va boshqa umumiy foydalaniladigan xonalarida imkoniyati cheklangan shaxslar to‘siqsiz foydalanishi uchun barcha zarur sharoitlarni yaratsin, shuningdek, ularni zarur uskuna va texnika bilan jihozlasin;

b) tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlariga tutash hududlarni obodonlashtirish bo‘yicha tegishli ishlarni amalga oshirsin va ushbu markazlarni elektr energiyasi bilan uzluksiz ta‘minlash bo‘yicha zarur choralar ko‘rsin;

v) umumta‘lim maktablari va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta‘limi muassasalarining axborot-resurs markazlarini tugatish natijasida ishdan bo‘shagan xodimlarni belgilangan tartibda ishga joylashtirish choralari ko‘rsin.

8. Belgilansinki:

Milliy kutubxonaning qo‘shimcha shtat birliklarini saqlash xarajatlari 2019-yilda O‘zbekiston Respublikasi Davlat budjeti xarajatlari parametrada ijtimoiy sohaga mo‘ljallangan budjet mablag‘lari hisobidan qoplanadi, 2020-yildan boshlab esa O‘zbekiston Respublikasi Davlat budjeti parametrlarida ko‘zda tutiladi;

tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlarini saqlash xarajatlari tumanlar va shaharlar mahalliy budjetlarida umumta‘lim maktablari va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta‘limi muassasalarining tugatilayotgan axborot-resurs markazlarini saqlash uchun ko‘zda tutilgan mablag‘lar, shuningdek, qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan amalga oshiriladi;

yangi tashkil etiladigan axborot-kutubxona markazlarini kadrlar bilan to‘ldirish birinchi navbatda umumta‘lim maktablari va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta‘limi muassasalarining tugatilayotgan axborot-resurs markazlarida faoliyat ko‘rsatayotgan malakali kadrlar hisobiga amalga oshiriladi;

tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlari binolarini kapital ta‘mirlash hamda ularni zamonaviy uskuna va texnikalar bilan jihozlashni moliyalashtirish umumta‘lim maktablari va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta‘limi muassasalarining tugatilayotgan axborot-resurs markazlarining maqbullashtirilayotgan budjet ajratmalari, tuman va shaharlar mahalliy budjetlarining prognozni oshirib bajarishdan olinadigan daromadlari, jismoniy va yuridik shaxslarning homiylik xayriyalari, shuningdek, qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan amalga oshiriladi;

tuman (shahar) axborot-kutubxona markazlari kutubxona fondlarini to‘ldirish, shuningdek, ularning moddiy-texnika bazasini mustahkamlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar ushbu maqsadlar uchun ajratiladigan budjet mablag‘lari, Jamg‘arma mablag‘lari va qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar doirasida amalga oshiriladi.

9. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi, Iqtisodiyot va sanoat vazirligi Madaniyat vazirligi hamda Agentlik bilan birgalikda kutubxonachilik ishi sohasida mutaxassislariga bo‘lgan ehtiyojni o‘rganish asosida sohaga ixtisoslashgan oliy o‘quv yurtlariga “Kutubxona-axborot faoliyati” yo‘nalishi bo‘yicha o‘qishga qabul kvotalari yuzasidan O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritsin.

10. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining:

vazirliklar va idoralar, Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari tomonidan davlat organlari va boshqa tashkilotlarda, shu jumladan harbiy qismlarda idoraviy kutubxonalarni tashkil qilish (takomillashtirish);

idoraviy kutubxonalarning kitob fondini va moddiy-texnika bazasini yaratish, yangilash va to‘ldirishni ushbu maqsadlar uchun davlat organlariga budjetdan ajratilgan mablag‘lar, shuningdek,

budjetdan tashqari mablag'lar va qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan moliyalashtirish;

Agentlik takliflari asosida idoraviy kutubxonalarining kitob fondini yangilash va to'ldirish uchun zarur nashrlar ro'yxatini har yili shakllantirish to'g'risidagi takliflariga rozilik berilsin.

11. Agentlik va O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligining 21-mayni Kutubxonachilar kuni deb belgilash to'g'risidagi taklifi ma'qullansin, bunda kutubxonachilarni ko'p yillik halol mehnati va axborot-kutubxona sohasini rivojlantirishga qo'shgan hissasi uchun davlat mukofotlari bilan taqdirlash va rag'batlantirish ko'zda tutilsin.

Agentlik bir oy muddatda "Kutubxonachilar kunini belgilash to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonuni loyahasini ishlab chiqsin va belgilangan tartibda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga kiritilishini ta'minlasin.

12. Agentlik manfaatdor vazirliklar va idoralar bilan birlikda ikki oy muddatda qonun hujjatlariga mazkur qarordan kelib chiqadigan o'zgartirish va qo'shimchalar to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritsin.

13. Mazkur qarorning ijrosini nazorat qilish O'zbekiston Respublikasining Bosh vaziri A.N. Aripov, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi rahbari Z.Sh. Nizomiddinov va O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi direktori vazifasini bajaruvchi K.I. Allamjonov zimmasiga yuklansin.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. MIRZIYOYEV

Toshkent sh.,
2019-yil 7-iyun,
PQ-4354-son

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 7-iyundagi PQ-4354-son qaroriga
1-ILOVA

2019 — 2024-yillarda O'zbekiston Respublikasida axborot-kutubxona sohasini rivojlantirish

KONSEPSIYASI

Kirish

2019 — 2024-yillarda O'zbekiston Respublikasi axborot-kutubxona sohasini rivojlantirish Konsepsiyasi (keyingi o'rinlarda — Konsepsiya) respublika axborot-kutubxona sohasini rivojlantirishning maqsadlari, vazifalari, tamoyillari, ustuvor yo'nalishlari va mexanizmlarini belgilovchi qarashlarning yagona va bir butun tizimini o'zida aks ettiradi.

Axborot-kutubxona sohasini rivojlantirishning maqsad va vazifalari ijtimoiy-iqtisodiy sohalarni isloh qilish sharoitlarida mamlakatda kechayotgan o'zgarishlar va xalqaro amaliyotga muvofiq bo'lmog'i lozim.

2017 — 2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha **Harakatlar strategiyasi** asosida axborot-kutubxona faoliyatini axborot va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish asosida tashkil qilishga yo'naltirilgan tizimli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini tatbiq etish axborot-kutubxona faoliyatiga har tomonlama: foydalanuvchilarga xizmat ko'rsatish, fondlarni jamlash va saqlash jarayonlari, axborot-kutubxona ish jarayonlarini avtomatlashtirish, ilmiy tadqiqot va tashkiliy-uslubiy faoliyat, axborot-kutubxona xodimlarini tayyorlash, qayta tayyorlash, ularni ijtimoiy himoya qilish, xalqaro hamkorlikka ta'sir ko'rsatadi.

Jamiyatda yuksak ma'naviy qadriyatlarning qaror topishi axborot-kutubxona muassasalari oldiga shaxsga e'tiborni kuchaytirish, uning umummadaniy darajasini oshirish, ma'naviyatini yuksaltirish, odob-axloq jihatdan tarbiyalash kabi vazifalarni qo'yadi.

Hozirgi jamiyatda axborot-kutubxona muassasalari axborot olish, madaniy-ma'rifiy va ta'lim muassasasi sifatida namoyon bo'ladi.

Milliy madaniyatni chuqur anglash, uning rivoji va evolyutsiyasini tahlil qilishda respublikaning universal fondga ega bo'lgan axborot-kutubxona muassasalari alohida ahamiyat kasb

etadi. Ta'lim muassasalari maqomini oshirish, tarmoq ilmiy axborot-kutubxona muassasalarining ilmiy va axborot salohiyatini, shuningdek, axborot-kutubxona sohasida davlat-xususiy sheriklikni, mamlakatdagi xususiy va raqamli (virtual) axborot-kutubxona muassasalari tarmog'ini rivojlantirish zarurati yuzaga kelmoqda.

Bolalar va ijtimoiy yordamga muhtoj fuqarolar guruhi (imkoniyati cheklangan insonlar, nogironligi bo'lgan shaxslar, ko'p bolali oilalar va boshqalar) axborot-kutubxona muassasalarining alohida e'tiborini talab etadi.

Mamlakatda yuz berayotgan ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar, jahon hamjamiyatiga kirish, O'zbekistonning xalqaro obro'-e'tiborining ortishi axborot-kutubxona muassasalari zimmasiga mamlakatda bo'layotgan islohotlarga ko'maklashish, aholiga tezkor axborot taqdim etish bo'yicha qator majburiyatlarni yuklaydi.

Yangi texnologiyalarning tatbiq etilishi, axborot-kutubxona muassasalari tomonidan axborot tarqatish funksiyalarining amalga oshirilishi hamda axborot olish imkoniyatini ta'minlash avtomatlashtirish va kompyuterlashtirish ko'lami va sur'atlariga bog'liqdir.

Axborot-kutubxona sohasini isloh qilish axborot-kutubxona muassasalari me'yoriy-huquqiy bazasining zaifligi, axborot-kutubxona fondlarining jamlanishi va texnik jihozlanishi yetarli darajasida emasligi, axborot-kutubxona xodimlarini tayyorlash va qayta tayyorlash hamda ularni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash darajasining pastligi tufayli yuzaga keldi.

1-bob. Umumiy qoidalar

Ushbu Konsepsiya fuqarolarning ijtimoiy holati va yashash joyidan qat'i nazar, axborotni erkin olish huquqini o'rnatuvchi, axborot-kutubxona faoliyatini hamda madaniyat sohasidagi siyosatni tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy hujjatlarga muvofiq, respublikada axborot-kutubxona faoliyatini qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlar tizimini belgilash maqsadida ishlab chiqilgan.

Hozirgi kunda O'zbekistonning professional axborot-kutubxona hamjamiyati axborot-kutubxona muassasalariga demokratik ijtimoiy-madaniy institut, bugungi axborot jamiyati madaniyatining rivoji hamda mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotining axborot bazasi sifatida qaraydi, shuningdek, axborot-kutubxona xizmati ko'rsatish holatini jamiyat madaniyati darajasining ko'rsatkichi deb hisoblaydi.

2-bob. Respublikada axborot-kutubxona faoliyatining holati

Respublikada axborot-kutubxona faoliyatining holatini o'rganish bo'yicha o'tkazilgan tahlillar zamonaviy talablarni hisobga olgan holda axborot-kutubxona muassasalarining rivojlanishi, aholining axborot-kutubxona xizmatlaridan foydalanishining ijtimoiy kafolatlarini ta'minlash maqsadida me'yoriy-huquqiy bazani takomillashtirish zarurligini ko'rsatdi.

Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasining axborot-kutubxona faoliyatining qonunchilik va me'yoriy bazasi quyidagilardan iborat:

O'zbekiston Respublikasining "[Axborot-kutubxona faoliyati to'g'risida](#)", "[Mualliflik huquqi va turdosh huquqlar to'g'risida](#)"gi qonunlari;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 11-avgustdagi "[Matbuot va axborot sohasida boshqaruvni yanada takomillashtirish to'g'risida](#)"gi PF-5148-son, 2018-yil 19-fevraldagi "[Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalari sohasini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida](#)"gi PF-5349-son farmonlari;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2011-yil 23-fevraldagi "[2011 — 2015-yillarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari negizida axborot-kutubxona va axborot-resurs xizmatlari ko'rsatishni sifat jihatidan yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida](#)"gi PQ-1487-son, 2012-yil 20-martdagi "[Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi — axborot resurs markazi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida](#)"gi PQ-1729-son, 2012-yil 21-martdagi "[Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yanada joriy etish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida](#)"gi PQ-1730-son, 2017-yil 13-sentabrdagi "[Kitob mahsulotlarini nashr etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ'ib qilish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar dasturi to'g'risida](#)"gi PQ-3271-son, 2019-yil 2-fevraldagi

“O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi PQ-4151-son qarorlari.

Aholining elektron axborot resurslardan foydalanish imkoniyatini kengaytirish, axborot-kutubxona muassasalarini birlashtirish va ularni yagona umumta‘lim elektron kutubxona tizimiga ulash, idoralararo elektron hamkorlik tizimini takomillashtirish maqsadida “Milliy umumta‘lim elektron kutubxona” loyihasi amalga oshirilmoqda.

Respublika axborot-kutubxona muassasalarida bosqichma-bosqich zamonaviy axborot va elektron texnologiyalar tatbiq etilmoqda:

foydalanuvchilar uchun avtomatlashtirilgan ishchi o‘rinlari soni ko‘paytirilmoqda;

xususiy elektron ma‘lumotlar bazalari yaratilmoqda;

foydalanuvchilarga axborot-kutubxona xizmatlarining yanada sifatli yangi turlari taqdim etilmoqda.

Aholining axborotga bo‘lgan talabini qondirish uchun mamlakatning yirik axborot-kutubxona muassasalari virtual ma‘lumotlar xizmatidan faol foydalanmoqda, madaniy hordiq va ma‘rifiy faoliyatni rivojlantirmoqda.

Biroq axborot-kutubxona muassasalarini jahon kutubxona hamjamiyatiga integratsiyalash, foydalanuvchilar va aholi bilan ishlash, shu jumladan kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishning innovatsion usullarini tatbiq etish masalalariga yetarli darajada e‘tibor qaratilmayapti, shuningdek, uyali aloqa, ko‘plab gadjetlar va Wi-Fining faol rivojlanishi, elektron kitoblar va “kitob o‘qish ilovalari” (book reader) oqimining ortib borishi sharoitlarida foydalanuvchilar bilan tizimli ishlar olib borilmayapti.

Axborot-kutubxona muassasalarining katta qismi zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, kompyuterlar, nusxa ko‘chirish-ko‘paytirish texnikasi, yong‘indan saqlash signalizatsiyasi va o‘t o‘chirish, iqlimni nazorat qilish vositalari, telefon aloqasi bilan ta‘minlanmagan, aholiga, ayniqsa nogironligi bo‘lgan shaxslarga va olis, aholisi kam bo‘lgan punktlarda xizmat ko‘rsatish uchun zamonaviy uskunalari mavjud emas.

Axborot-kutubxona muassasalarini texnik jihatdan qayta jihozlash, yangi axborot texnologiyalarini joriy etish axborot-kutubxona muassasalariga yuqori malakali mutaxassislarni jalb etishni taqozo etadi, ularning mehnat bozoridagi bahosi esa axborot-kutubxona muassasalarining bugungi imkoniyatlaridan ancha baland.

Axborot-kutubxona muassasalarida mehnatga haq to‘lash darajasining pastligi, nomuvofiq og‘ir mehnat sharoitlari va ularga ishonib topshirilgan fondlarni saqlash mas‘uliyati malakali kadrlarning ishdan ketishi, mamlakat madaniy mulkini va intellektual salohiyatini saqlash uchun xavfli hisoblangan kadrlar qo‘nimsizligini vujudga keltirmoqda.

Bo‘sh o‘rinlarning ko‘pligi va xodimlar yetishmasligi ishga olinayotgan xodimlarga qo‘yilayotgan talablar darajasini pasaytirayapti, bu esa malakasiz (ko‘p hollarda mutaxassis bo‘lmagan) xodimlarga kutubxonachi lavozimiga ishga joylashish imkonini bermoqda. Bu masalalarni maqbul tarzda hal etish uchun axborot-kutubxona muassasalarida xodimlari mehnatiga haq to‘lash va ularni ijtimoiy himoya qilish darajasini qayta ko‘rib chiqish zarur.

3-bob. Axborot-kutubxona sohasini rivojlantirishning maqsadlari, vazifalari va ustuvor yo‘nalishlari

Axborot-kutubxona sohasini rivojlantirishning ustuvor maqsadlari — fuqarolarning axborotdan erkin foydalanish bo‘yicha konstitutsiyaviy huquqlarini ta‘minlovchi aholiga axborot-kutubxona xizmati ko‘rsatish tizimini rivojlantirish, milliy va jahon madaniy boyliklari, amaliy va fundamental bilimlar bilan tanishtirish, shuningdek, mamlakatimizning axborot-kutubxona muassasalarida mavjud milliy-madaniy merosni saqlashdan iborat.

Axborot-kutubxona sohasini samarali rivojlantirishning strategik maqsadlariga erishish uchun quyidagi masalalarni hal etish zarur:

axborot va raqamli texnologiyalar rivojlanishi hamda zamonaviy umumjahon tendensiyalarni e‘tiborga olgan holda axborot-kutubxona sohasini isloh qilishni jadallashtirish;

bugungi kun talablarini hisobga olgan holda axborot-kutubxona muassasalarining rivojlanishi, aholining axborot-kutubxona xizmatlaridan foydalanishining ijtimoiy kafolatlarini ta'minlash maqsadida me'yoriy-huquqiy bazani takomillashtirish;

axborot-kutubxona muassasalarining moddiy-texnik bazasini rivojlantirish, xususan yangi bino va inshootlar qurish, mavjudlarini rekonstruksiya qilish, ularni zamonaviy uskunalar bilan ta'minlash;

eng yangi, shu jumladan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish, korporativ tizimlarni rivojlantirish;

axborot-kutubxona sohasida davlat-xususiy sheriklikni, mamlakatdagi xususiy va raqamli (virtual) axborot-kutubxona muassasalari tarmog'ini rivojlantirish;

milliy va jahon madaniy merosining bir qismi sifatida axborot-kutubxona muassasalari xavfsizligini va axborot-kutubxona fondining saqlanishini ta'minlash;

jamiyatning axborot madaniyatini, milliy tarix va madaniyatga qiziqishini shakllantirish, kitobxonlik madaniyatini yuksaltirish va targ'ib qilish;

axborot-kutubxona muassasalarini malakali xodimlar bilan ta'minlash.

Belgilangan maqsad va vazifalarni hisobga olgan holda axborot-kutubxona sohasining quyidagi ustuvor yo'nalishlarini rivojlantirish zarur:

qonunchilik bazasini aholiga axborot-kutubxona xizmati ko'rsatishni rivojlantirish vazifalariga mos ravishda muvofiqlashtirish;

axborot-kutubxona muassasalarini jamlash mexanizmini yaratish, shu jumladan elektron va boshqa tashuvchilarda nashrlar haqidagi ma'lumotlar tizimini shakllantirish;

axborot-kutubxona fondlari saqlanishini ta'minlash;

yangi axborot texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish, milliy axborot-kutubxona tarmog'ini yaratish;

zamonaviy axborot-kutubxona texnologiyalari asosida axborot-kutubxona kadrlarini tayyorlash, malakasini oshirish va qayta tayyorlash tizimini rivojlantirish;

axborot-kutubxona xizmatlarining yangi, shu jumladan, pulli turlarini joriy etish va rivojlantirish;

axborot-kutubxona muassasalari xodimlari samarali mehnat qilishi va ularni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash uchun munosib sharoitlar yaratish;

axborot-kutubxona muassasalarining moddiy-texnika bazasini mustahkamlash;

ilmiy-tadqiqot va uslubiy faoliyatni rivojlantirish;

barcha tizimlar va idoralar axborot-kutubxona muassasalarini boshqarishni muvofiqlashtirish;

xalqaro hamkorlikni rivojlantirish va jahon axborot-kutubxona hamjamiyatiga kirish.

4-bob. Axborot-kutubxona sohasini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlarini hal qilish bo'yicha asosiy vazifalar

1. Axborot-kutubxona muassasalarini jamlash mexanizmlarini yaratish, axborot-kutubxona fondlari saqlanishini ta'minlash:

sohani uslubiy ta'minlash va eng yangi texnologiyalarni joriy etish, axborot-kutubxona fondlarini saqlovchi kadrlar, restavratorelarni tayyorlash va qayta tayyorlash, axborot-kutubxona fondlarini saqlash muammolari bo'yicha jamoatchilik fikrini shakllantirish;

foydalanuvchilarning axborotga bo'lgan ehtiyojlarini hisobga olgan holda axborot-kutubxona fondlarini shakllantirishga yondashuvlarni takomillashtirish, fondlarni to'ldirish, ularni jamlash va keyinchalik ulardan erkin foydalanish imkoniyatini ta'minlagan holda majburiy nusxaga egalik huquqini belgilash;

axborot-kutubxona muassasalarini jamoat, tijorat va xususiy nashriyotlar nashrlari, chet elda yashayotgan vatandoshlarimizning asarlari, shuningdek, O'zbekiston haqidagi chet el nashrlari bilan ta'minlash uchun sharoitlar yaratish, respublika hududida yashovchi xalqlar tillaridagi adabiyotlar fondlarini shakllantirish;

majburiy nusxa olish, obuna, sovg'a qilish, sotib olish, kutubxonalararo va xalqaro kitob almashish tizimini joriy etish, milliy va xorijiy onlayn va oflayn elektron hujjatlari bilan jamlash,

“egallik qilish” va “erkin foydalanish” o‘rtasida maqbul muvozanatni yaratish va boshqalar hisobiga axborot-kutubxona muassasalarining axborot-kutubxona fondlarini yangilash;

viloyat, tuman va shahar darajasidagi hududiy axborot-kutubxona muassasalarining axborot-kutubxona fondlarini jamlash, kengaytirish, to‘ldirish uchun ajratiladigan mablag‘larni o‘rtacha ikki barobarga oshirgan holda axborot-kutubxona muassasalari fondiga turli xildagi tashuvchilar orqali yangi adabiyotlar kelishini ta‘minlash;

nashrlarga ishlov berish va ularni qidirishni avtomatlashtirish tizimini joriy qilish orqali axborot-bibliografiya faoliyatini takomillashtirish;

yig‘ma elektron kataloglar, to‘liq matnli ma‘lumotlar bazasini shakllantirish va axborot-kutubxona muassasalarining Internet tarmog‘iga ulanishini ta‘minlash;

uyali aloqa vositalari orqali foydalanuvchilarga taqdim etiladigan xizmatlarni kengaytirish bo‘yicha kompleks tadbirlar ishlab chiqish, yaratilayotgan elektron resurslarda multimedia kontentlari ulushini oshirish va boshqalar;

axborot-kutubxona muassasalarida axborot-kutubxona fondlarini konservatsiyalash, fondlar holati va ularning saqlanish sharoitlari monitoringi tizimini yaratish, saqlashning me‘yoriy tartiblarini ta‘minlash;

hujjatlarni ommaviy konservatsiyalash usullarini ishlab chiqish va rivojlantirish, konservatsiya jarayonlariga eng yangi texnologiyalarni joriy etish, favqulodda vaziyatlar yuzaga kelish holatlari uchun harakatlarni rejalashtirish va ta‘minlash;

axborot-kutubxona muassasalari va axborot-kutubxona fondlari xavfsizligini ta‘minlash, axborot-kutubxona muassasalari va axborot-kutubxona fondlari xavfsizligi texnologiyasini tartibga soluvchi me‘yoriy-huquqiy va uslubiy bazani ishlab chiqish;

axborot-kutubxona fondlarini hisobga olish tizimini rivojlantirish, axborot-kutubxona muassasalari fondlaridagi barcha turdagi hujjatlarni hisobga olishni takomillashtirish, axborot-kutubxona muassasalari hujjatlarini hisobga olishning yagona tizimini yaratish, hisobga olish ma‘lumotlariga ishlov berish va avtomatlashtirilgan tarzda ishlov berishni o‘zaro integratsiyalovchi yangi texnologiyalarni joriy etish, hisob-statistika ko‘rsatkichlari tizimini yaratish;

fondlar, kataloglarni saqlash va foydalanish, ularning lozim darajada ishlashi, shuningdek, foydalanuvchilarning xavfsiz va qulay tarzda muassasada bo‘lishi uchun axborot-kutubxona muassasalarini zamonaviy uskunalar bilan ta‘minlash.

2. Yangi axborot texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish, milliy axborot-kutubxona tarmog‘ini yaratish:

yangi axborot texnologiyalarini jadal joriy etish, shaxsiy kompyuterlar parkini kengaytirish, litsenziyalangan dasturiy ta‘minot xarid qilish hisobiga axborot-kutubxona muassasalari texnika bazasini mustahkamlash;

foydalanuvchilar uchun avtomatlashtirilgan o‘rinlar sonini ko‘paytirish;

fondlarni, jumladan o‘lkashunoslik va noyob nashrlarni raqamlashtirish;

mamlakatimizning barcha aholisi hududiy, respublika va jahon axborot-resurslaridan masofadan turib foydalanishi uchun imkoniyat yaratish maqsadida axborot-kutubxona muassasalarini Internet tarmog‘iga ulashni kengaytirish;

saytlar yaratish va axborot-kutubxona muassasalarining virtual makonda faol ishtirokini, aholiga virtual ma‘lumot-kutubxona xizmatlarini ko‘rsatishni ta‘minlash;

mamlakatning axborot-kutubxona muassasalari axborot resurslaridan masofadan turib foydalanish imkoniyatini beruvchi yagona axborot-kutubxona portalini yaratish;

davlat va qo‘shimcha xizmatlarini ko‘rsatish doirasida axborot va bilimlardan foydalanishni ta‘minlovchi mavjud zamonaviy raqobatbardosh texnologiyalarni takomillashtirish va yangilarini joriy qilish;

ilmiy tadqiqotlar va o‘quv jarayonini axborot bilan qo‘llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish, uyali aloqa vositalaridan foydalangan holda hujjatlarni elektron tarzda yetkazib berish va virtual ma‘lumot xizmati tizimlarini modernizatsiyalash;

jamoaviy obunani kengaytirish va respublika axborot-kutubxona muassasalariga muntazam ravishda yillik obuna uchun mablag‘ ajratish;

axborot-kutubxona muassasalarining innovatsion faoliyati va ularning innovatsion infratuzilmasini rivojlantirish, aholi bilan samarali innovatsion munosabatlar va muloqotni yo‘lga qo‘yish, yangiliklarni ishlab chiqish va innovatsiyalarni amalga oshirish uchun investitsiyalar, shu jumladan, xususiy investitsiyalarni jalb qilish;

O‘zbekiston Milliy kutubxonasi tomonidan turli ta‘lim, ijtimoiy guruhlar, yosh toifalaridagi foydalanuvchilarga va nogironligi bo‘lgan shaxslarga onlayn tarzda (24/7/365) taqdim qilinadigan elektron kataloglar, hujjatli resurslar va ko‘rsatiladigan xizmatlardan foydalanishni kengaytirish imkonini beradigan xizmatlar yaratish;

axborot-kutubxona muassasalari foydalanuvchilarining axborot borasidagi bilimlarini oshirish, bolalar, o‘smirlar va yoshlarga ta‘lim xizmatlarini ko‘rsatish orqali aholining media savodxonligini yuksaltirish va boshqalar;

3. Zamonaviy axborot-kutubxona texnologiyalari asosida axborot-kutubxona kadrlarini tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimini rivojlantirish:

kutubxona xodimlarini axborot-kutubxonachilik ishini modernizatsiya qilishning dolzarb yo‘nalishlari bo‘yicha muntazam ravishda qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish asosida ularga uzluksiz axborot-kutubxona ta‘limini berish tizimini yaratish, axborot-kutubxona kadrlarini masofadan turib o‘qitish tizimini joriy qilish va boshqalar;

axborot-kutubxona xodimlari malakasini oshirish bo‘yicha doimiy faoliyat olib boruvchi kurslar tashkil qilish, ham talabalar, ham axborot-kutubxona xodimlarini masofadan turib o‘qitish kurslarini rivojlantirish, o‘qituvchi va assistentlarning xorijiy davlatlardagi yetakchi ilmiy tashkilotlarda (kutubxona fakultetlarida) stajirovka o‘tashini tashkil qilish, axborot-kutubxonachilik ishi bo‘yicha ilmiy maktablarni rivojlantirish va boshqalar;

kutubxonachilik ishi sohasida mutaxassislariga bo‘lgan ehtiyojni o‘rganish asosida sohaga ixtisoslashgan oliy ta‘lim muassasalarida “Kutubxona-axborot faoliyati” yo‘nalishi bo‘yicha qabul kvotalarini oshirish;

axborot-kutubxona hamjamiyatini kasbiy axborot bilan ta‘minlash, yangi noshirlik texnologiyalaridan va axborot-kutubxona muassasalari fondidagi noyob hujjatlarning faksimillaridan foydalangan holda fundamental bibliografik qo‘llanmalar nashr qilish, kataloglashtirish sohasida bir xil ishlar takrorlanishining oldini olishga va respublika axborot-kutubxona muassasalarida kataloglashtirish sarf-xarajatlarini kamaytirishga xizmat qiluvchi kooperatsiyani amalga oshirish;

axborot-kutubxona xodimlarining malakasini oshirish, tajriba almashish bo‘yicha xalqaro loyihalarda axborot-kutubxona muassasalarining ishtirokini kengaytirish va boshqalar.

4. Axborot-kutubxona xizmatlarining yangi turlarini, jumladan pulli xizmatlarni joriy qilish va rivojlantirish:

fuqarolar elektron axborot-resurslarni almashishi va ulardan erkin foydalanishi uchun yig‘ma elektron katalogdan foydalanish imkoniyatini ta‘minlash, korporativ axborot-kutubxona tarmoqlarini rivojlantirish;

kutubxonalararo abonementning imkoniyatlarini ro‘yobga chiqarish va hujjatlarni elektron tarzda yetkazib berish uchun shart-sharoit yaratish, yagona axborot muhitini yaratish, ta‘lim va axborot resurslaridan foydalanish imkoniyatini kengaytirish, axborot-kutubxona resurslari o‘zaro hamkorligining yagona mexanizmini ishlab chiqish, mamlakatimizning yirik axborot-kutubxona resurslarini o‘zida birlashtirgan yagona qidiruv tizimini yaratish.

5. Axborot-kutubxona muassasalari xodimlari samarali faoliyat ko‘rsatishi va ularni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash uchun munosib sharoitlar yaratish:

axborot-kutubxona xodimlarining ijtimoiy himoyasini ta‘minlash, ularning huquq va imtiyozlarini kengaytirish (uy-joy sotib olish uchun foizsiz kreditlar ajratish), axborot-kutubxona muassasalarining barcha toifalarida tarif razryadini oshirish evaziga yagona tarif setkasini modernizatsiyalash;

Xizmatchilarning asosiy lavozimlari va ishchilarning kasblari klassifikatori asosida sohaning bugungi ehtiyojlariga muvofiq ravishda axborot-kutubxona muassasalarining lavozimlari nomenklaturasini kengaytirishni ko‘zda tutib, axborot-kutubxona muassasalari xodimlarining tarif-malakaviy tavsiflarini qayta ko‘rib chiqish;

axborot-kutubxona muassasalarining normal rivojlanishini kafolatlaydigan mehnatga haq to'lash darajasini ta'minlash;

axborot-kutubxona muassasalari xodimlariga ko'p yillik ish staji uchun qo'shimcha haq to'lashni joriy etish;

kasbiy unvonlar va davlat mukofotlarini ta'sis etish;

“Kutubxona a'lochisi” ko'krak nishonini ta'sis etish.

6. Kutubxonalarning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash:

respublikaning barcha axborot-kutubxona muassasalarini to'liq xatlovdan o'tkazish;

axborot-kutubxona muassasalarining avariya holatidagi, ta'mirtalab bino va imoratlarini ta'mirlash hamda rekonstruksiya qilish;

axborot-kutubxona muassasalari uchun maxsus binolar qurish;

nogironiligi bo'lgan shaxslarga sifatli xizmat ko'rsatish uchun axborot-kutubxona muassasalarini zamonaviy asbob-uskunalar bilan jihozlash;

tuman (shahar) axborot-kutubxona muassasalarini tashkil qilish, ularni zamonaviy asbob-uskunalar bilan ta'minlash uchun axborot-kutubxona muassasalarining moddiy-texnik bazasini rivojlantirish, shu jumladan yangi binolar qurish va mavjudlarini rekonstruksiya qilish.

7. Ilmiy-tadqiqot va uslubiy faoliyat:

axborot-kutubxona faoliyatining zamonaviy yo'nalishlari bo'yicha korporativ amaliy ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish;

axborot-kutubxona xizmatlarining yangi turlarini joriy qilish, axborot-kutubxona xizmatlari ko'rsatish tarmog'ini kengaytirish va boshqalar;

idoralararo asosda axborot-kutubxona muassasalari faoliyatining turli yo'nalishlari, shuningdek, MDH va xorijiy davlatlarning yirik axborot-kutubxona muassasalari bilan hamkorlikda zamonaviy raqobatbardosh axborot-kutubxona texnologiyalarini joriy etish bo'yicha ilmiy-tadqiqot va tashkiliy-uslubiy ishlarni olib borish;

ilmiy tadqiqot va ta'lim jarayonini axborot bilan qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish;

hujjatlarni elektron tarzda yetkazib berish tizimini modernizatsiya qilish;

uslubiy qo'llanmalar, tavsiyalar, maslahat yordami ko'rsatish tizimini yaratish va takomillashtirish;

axborot-kutubxona muassasalarining innovatsion faoliyati va ularning innovatsion infratuzilmasini rivojlantirish, aholi bilan samarali innovatsion munosabatlar va muloqotni yo'lga qo'yish, yangiliklarni ishlab chiqish va innovatsiyalarni amalga oshirish uchun investitsiyalar, shu jumladan, xususiy investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha takliflar ishlab chiqish;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi qoshida Axborot-kutubxona faoliyati bo'yicha doktorlik va nomzodlik dissertatsiyalarini himoya qilish kengashini tashkil qilish bo'yicha takliflar ishlab chiqish.

8. Xalqaro hamkorlikni rivojlantirish:

ikki tomonlama kelishuvlar tuzish asosida xalqaro kutubxona hamjamiyati bilan hamkorlikni rivojlantirish, xalqaro forumlar va boshqa tadbirlarda ishtirok etish;

xalqaro kitob almashish, axborot resurslarini elektron tarzda almashish bo'yicha hamkorlikning turli shakllarini rivojlantirish va joriy qilish;

yig'ma elektron kataloglarni shakllantirish, ma'lumotlar banklarini tashkil qilish;

xalqaro loyihalarni amalga oshirishda ishtirok etish, kutubxonalararo abonementni (hujjatlarni elektron yetkazib berish) yo'lga qo'yish;

respublika, xalqaro konferensiyalar va seminarlar o'tkazish hamda shu kabi xalqaro tadbirlarda ishtirok etish.

5-bob. Konsepsiyani amalga oshirish

Ushbu Konsepsiyani amalga oshirishning asosiy vositasi respublikada axborot-kutubxona faoliyatini rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqishni nazarda tutuvchi O'zbekiston Respublikasida axborot-kutubxona sohasini rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlar dasturi (keyingi o'rinlarda — Dastur) hisoblanadi.

Ushbu Konsepsiyani tijorat tashkilotlari, hamkorlar, shu jumladan xorijiy investorlarni jalb qilgan holda sohaga aloqador vazirliklar va idoralar, mahalliy ijro hokimiyati organlari bilan hamkorlikda respublika miqyosida amalga oshirish nazarda tutilgan.

Konsepsiyani amalga oshirishni muvofiqlashtirish kitob mahsulotlarini nashr qilish va tarqatish tizimini takomillashtirish, shuningdek, axborot-kutubxona faoliyati sohasi bo'yicha maxsus vakolatli davlat organ — O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan olib boriladi.

Konsepsiya ikki bosqichda amalga oshiriladi:

Birinchi bosqichda (2019-2020-yillar) quyidagilar nazarda tutiladi:

hududiy axborot-kutubxona muassasalarini kelgusida xalqaro tizimlar bilan integratsiyalash uchun ularni yagona ma'lumotlar bazasiga ulash;

Milliy umumta'lim elektron kutubxona markazi to'g'risidagi nizomni ishlab chiqish va tasdiqlash;

sohaga ixtisoslashgan oliy ta'lim muassasalarida "Kutubxona-axborot faoliyati" yo'nalishi bo'yicha qabul kvotalarini oshirish;

zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida taqdim etilayotgan xizmatlar hajmining o'sib borishini hisobga olgan holda, Milliy kutubxonaning tashkiliy tuzilmasiga kiruvchi xodimlarning namunaviy shtatlari hamda Axborot-kutubxona markazi va kutubxona to'g'risida namunaviy nizomni ishlab chiqish va tasdiqlash;

2019 — 2024-yillarda O'zbekiston Respublikasida axborot-kutubxona sohasida, xususiy va raqamli (virtual) kutubxonalar tarmog'ida davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish dasturini ishlab chiqish va tasdiqlash;

ta'mirtalab axborot-kutubxona muassasalarini ta'mirlash va rekonstruksiya qilish hamda ularning bino va imoratlarini qurish;

"Kutubxona a'lochisi" ko'krak nishonini ta'sis qilish bo'yicha takliflar ishlab chiqish va O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga kiritish;

xatlov o'tkazish va uning natijalarini aniqlashtirish, tadbirlarni amalda ijro etish bo'yicha chora-tadbirlar tayyorlash va boshqalar.

Ikkinchi bosqichda (2021 — 2024-yillar) quyidagilar nazarda tutiladi:

tarqatish tizimini takomillashtirish uchun "Nashrlarning majburiy nusxasi to'g'risida"gi Qonunni ishlab chiqish va qabul qilish;

"Xalqaro nashrlar almashinuvi to'g'risida"gi Konvensiyani ratifikatsiya qilish masalasini ko'rib chiqish;

MDH va xorijiy davlatlarning yetakchi tadqiqot markazlari bilan hamkorlikni faollashtirish;

Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi qoshida Kutubxonachilik ishi bo'yicha doktorlik va nomzodlik dissertatsiyalarini himoya qilish bo'yicha ixtisoslashgan ilmiy kengash tashkil qilish;

resurslar almashinuvi va korporativ hamkorlik ishini avtomatlashtirish bo'yicha korporativ tarmoqni shakllantirish;

axborot-kutubxona faoliyati bo'yicha tarmoq standartlar, uslubiy qo'llanmalar va tavsiyalarni ishlab chiqish;

tuman (shahar) axborot-kutubxona muassasalarining faoliyatini tashkil qilish borasida davlat organlari va hokimliklar bilan hamkorlikda ishlash;

manfaatdor vazirliklar, idoralar, tashkilotlar, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar, tumanlar (shaharlar) hokimliklari bilan hamkorlikda Konsepsiyani ro'yobga chiqarish bo'yicha tadbirlarni belgilab olish va amalga oshirish.

6-bob. Resurs ta'minoti

Resurs ta'minoti, shu jumladan Konsepsiyada belgilab berilgan tadbirlarni moliyalashtirish masalalari axborot-kutubxona muassasalariga ajratiladigan budjet mablag'lari doirasida, Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi huzuridagi Axborot-kutubxona muassasalarini rivojlantirish jamg'armasi, kutubxonalarning xo'jalik faoliyatidan tushgan daromad qismi, homiylar,

xorijiy investorlarning mablag‘lari hamda qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan amalga oshiriladi.

7-bob. Kutilayotgan natijalar

Konsepsiyani amalga oshirish mamlakat axborot-kutubxona muassasalarining yanada rivojlanishi hamda axborot, madaniy-ma’rifiy makon doirasida ularning faoliyatini muvofiqlashtirishga xizmat qiluvchi yagona axborot-kutubxona tarmog‘ini yaratishga imkon beradi.

Rejalashtirilgan tadbirlar natijasiga ko‘ra, Konsepsiyani amalga oshirishning birinchi bosqichida quyidagilar kutilmoqda:

2020-yilga qadar respublikaning tuman va shaharlarida aholining 86,0 foizini qamrab oladigan 186 ta zamonaviy axborot-kutubxona markazini tashkil qilish;

2020-yilga qadar kutubxonalarining 10 foizini (21 ta) yagona ma’lumotlar interaktiv bazasiga ulash orqali O‘zbekiston axborot-kutubxona markazlari hamkorligining yaxlit tizimini shakllantirishni boshlash;

elektron kitoblar fondini 1,2 million nusxagacha ko‘paytirish;

14 ta xorijiy davlat bilan axborot-kutubxona faoliyati sohasidagi xalqaro hamkorlikni yanada rivojlantirish.

Ikkinchi bosqichda quyidagilar kutilmoqda:

republikaning 207 ta kutubxonasini yagona ma’lumotlar interaktiv bazasiga ulashni yakunlash orqali O‘zbekiston axborot-kutubxona markazlari hamkorligining yaxlit tizimini shakllantirish;

elektron kitoblar fondini 3,3 million nusxagacha ko‘paytirish;

21 ta xorijiy davlat bilan axborot-kutubxona faoliyati sohasida hamkorlikni yanada rivojlantirish.

Bundan tashqari Konsepsiya:

madaniy, ta’lim va axborot infratuzilmasining asosiy tarkibiy qismlaridan biri sifatida muhim ijtimoiy va kommunikativ vazifalarni bajaruvchi axborot-kutubxona muassasalariga mamlakatning iqtisodiy rivojiga munosib hissa qo‘shish imkoniyatini yaratadi;

milliy manfaatlar va xalqaro tajribani hisobga olib axborot-kutubxona ishi sohasidagi qonunchilikni takomillashtirishga yordam beradi (bu esa axborot-kutubxona sohasi taraqqiyotining bugungi tendensiyalariga moslashish, shuningdek, axborot-kutubxona muassasalarining rivojlanishi va aholiga axborot-kutubxona xizmatlari ko‘rsatishni kengaytirishga sezilarli darajada ta’sir ko‘rsatishga imkon yaratadi);

axborot-kutubxona fondini jamlash, shu jumladan elektron va boshqa tashuvchi uskunalarga yig‘ish tizimini yaratishga, kutubxona fondlarini saqlashni ta’minlaydi, yangi axborot texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish, milliy axborot-kutubxona tarmog‘ini takomillashtirish va ixtisoslashgan ilmiy tadqiqotlar olib borishga, uslubiy qo‘llanmalar ishlab chiqishni faollashtirishga imkon beradi;

axborot-kutubxona sohasida kadrlar tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini hamda axborot-kutubxona muassasalari xodimlarining samarali faoliyati, ularning ijtimoiy himoyasi uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga ko‘maklashadi;

barcha tizimlar va idoralarning axborot-kutubxona muassasalarini samarali muvofiqlashtirish va boshqarish, xalqaro hamkorlikni har tomonlama rivojlantirish, axborot-kutubxona muassasalarining moddiy-texnika bazasini mustahkamlashga xizmat qiladi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 7-iyundagi PQ-4354-son qaroriga
2-ILOVA

2019 — 2024-yillarda O‘zbekiston Respublikasida axborot-kutubxona sohasini rivojlantirish bo‘yicha

CHORA-TADBIRLAR DASTURI

T/r	Tadbirlar nomi	Amalga oshirish shakli	Amalga oshirish muddatlari	Mas'ul ijrochilar
I. Axborot-kutubxona sohasining normativ-huquqiy bazasini takomillashtirish				
1.	Milliy umumta'lim elektron kutubxona markazi to'g'risida nizomni ishlab chiqish va tasdiqlash.	Nizom	2019-yil 1-iyulga qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi
2.	Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida taqdim etilayotgan xizmatlar hajmining o'sib borishini hisobga olgan holda, Milliy kutubxonaning tashkiliy tuzilmasiga kiruvchi xodimlarning namunaviy shtatlari hamda Axborot-kutubxona markazi va kutubxona to'g'risida namunaviy nizomni ishlab chiqish va tasdiqlash.	Idoraviy normativ hujjat	2019-yil 1-sentabrga qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi, Moliya vazirligi
3.	"Kutubxona a'lochisi" ko'krak nishonini ta'sis etish to'g'risida takliflar ishlab chiqish va O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga kiritish.	Vazirlar Mahkamas qarori	2019-yil 1-oktabrga qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, aloqador vazirlik va idoralar
4.	"Nashrlarning majburiy nusxasi to'g'risida" tegishli normativ-huquqiy hujjat loyihasini ishlab chiqish bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritish.	Yozma ma'lumot	2021-yil 1-aprelga qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, aloqador vazirlik va idoralar
5.	O'zbekiston Respublikasining Xalqaro nashrlar almashinuvi konvensiyasida (Parij sh., 05.12.1958-y.) ishtirok etishining maqsadga muvofiqligi haqida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasiga xulosa kiritish.	Yozma ma'lumot	2022-yil 1-iyulga qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, Tashqi ishlar vazirligi, aloqador vazirlik va idoralar
II. Innovatsion faoliyat va axborot-kutubxona muassasalarini ommalashtirish				
6.	Aholi o'rtasida kitobxonlik madaniyatini targ'ib etishga qaratilgan chora-tadbirlar rejalarini ishlab chiqish, tanlovlar, konferensiyalar o'tkazish, axborot-kutubxona muassasalari mutaxassislarining kasbiy darajasini oshirish.	Chora-tadbirlar rejasi	2019-yil 1-avgustdan doimiy ravishda	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, aloqador vazirlik va idoralar

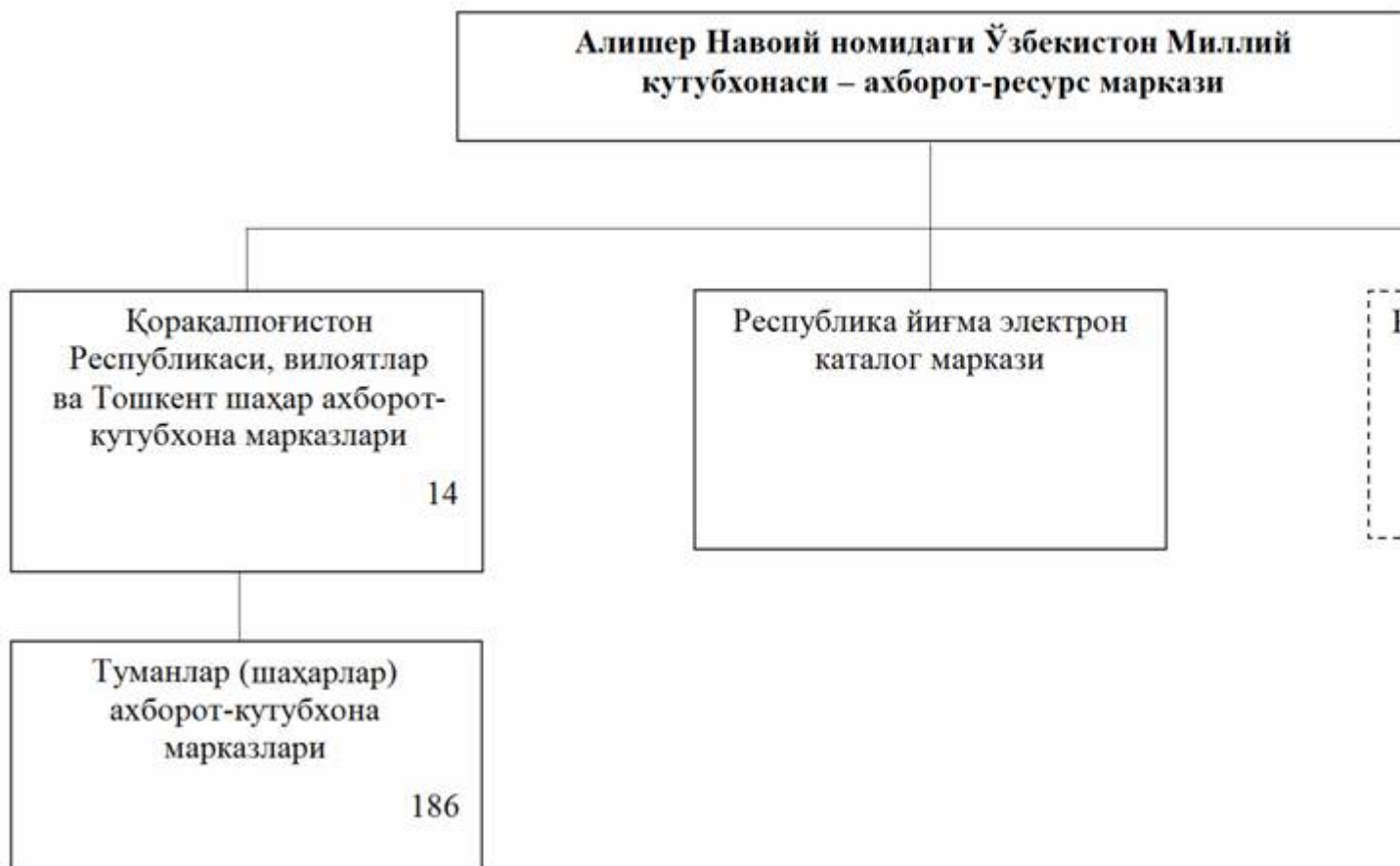
7.	Resurslar almashish bo'yicha korporativ tarmoqni shakllantirish, korporativ hamkorlik ishini avtomatlashtirish.	Chora-tadbirlar rejasi	2021-yil 1-avgustga qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, aloqador vazirlik va idoralar
8.	Davlat organlari va boshqa tashkilotlarda, shu jumladan harbiy qismlarda idoraviy kutubxonalarni tashkil etish (takomillashtirish). Idoraviy kutubxonalar, shuningdek, axborot-kutubxona markazlari kitob fondini yangilash va to'ldirish maqsadida Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligining takliflari asosida zarur nashrlar ro'yxatini har yili 10-oktabrgacha shakllantirish.	Chora-tadbirlar rejasi	Doimiy asosda	Vazirlik va idoralar, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari, Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi
9.	2019 — 2024-yillarda O'zbekiston Respublikasida axborot-kutubxona sohasi, xususiy va raqamli (virtual) kutubxonalar tarmog'i bo'yicha davlat-xususiy sherikligini rivojlantirish dasturini ishlab chiqish va tasdiqlash.	Dastur	2020-yil 1-avgustga qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, aloqador vazirlik va idoralar
10.	MDH va xorijiy mamlakatlarning yetakchi tadqiqot markazlari bilan hamkorlikni faollashtirish.	Bitimlar	2021-yildan boshlab doimiy asosda	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, Tashqi ishlar vazirligi, Fanlar akademiyasi, aloqador vazirlik va idoralar
III. Ilmiy-tadqiqot va metodik faoliyat				
11.	O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi qoshida kutubxona ishi bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasini olish uchun dissertatsiyalar himoya qilish bo'yicha Kengash tashkil etishga oid takliflar ishlab chiqish.	Tarmoq oliy ta'lim muassasasi huzurida ilmiy kengash tashkil etish	2021-yil 1-dekabrga qadar	Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Oliy attestatsiya komissiyasi, Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, Madaniyat vazirligi
12.	Axborot-kutubxona faoliyati bo'yicha tarmoq standartlari, metodik qo'llanmalar va tavsiyalar ishlab chiqish.	Idoraviy-normativ hujjat	2024-yil 31-dekabrga qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, "O'zstandart" agentligi, aloqador vazirlik va idoralar

13.	Axborot-kutubxona muassasalarini rivojlantirish Konsepsiyasining amalga oshirilishini doimiy monitoring qilib borish.	Chora-tadbirlar dasturi	Har yili	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, aloqador vazirlik va idoralar
IV. Axborot-kutubxona sohasida kadrlar tayyorlash va soha mutaxassisleri malakasini oshirish tizimini takomillashtirish				
14.	Mazkur sohada mutaxassislariga bo'lgan talabni o'rganish asosida "Kutubxona-axborot faoliyati" yo'nalishi bo'yicha ixtisoslashgan oliy ta'lim muassasalariga qabul kvotalari bo'yicha takliflarni keyinchalik qaror qabul qilish uchun Vazirlar Mahkamasiga kiritish.	Yozma ma'lumot	2020-yil 1-fevralga qadar	Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Iqtisodiyot va sanoat vazirligi, Madaniyat vazirligi, Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, aloqador vazirlik va idoralar
15.	Oliy ta'lim muassasalarida xorijiy tajriba va texnologiyalarni o'rganish asosida o'quv jarayoniga kutubxona ishi bo'yicha yetakchi mutaxassislar va ekspertlarni jalb qilgan holda, axborot-kutubxona sohasi mutaxassislarining malakasini oshirish kurslarini tashkil etish.	Chora-tadbirlar dasturi	2019-yil 1-iyulga qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Madaniyat vazirligi
V. Axborot-kutubxona markazlarining faoliyatini takomillashtirish va moddiy-texnik bazasini mustahkamlash				
16.	Axborot-kutubxona markazlari fondlari va moddiy-texnik bazasini to'liq xatlovdan o'tkazish.	Chora-tadbirlar dasturi	2020-yil 1-iyungacha qadar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari
17.	Toshkent viloyatining Nurafshon shahrida Toshkent viloyati "Turon" axborot-kutubxona markazi o'z faoliyatini to'laqonli amalga oshirishi uchun zarur bo'lgan bino ajratish.	Toshkent viloyati hokimi qarori	2020-yil 31-martga qadar	Toshkent viloyati hokimligi, Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi
18.	Hududiy kutubxonalarni keyinchalik xalqaro tizimlar bilan integratsiyalashuvini amalga oshirish uchun yagona ma'lumotlar bazasiga ulash.	Chora-tadbirlar rejasi	2019-2020-yillar	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, aloqador vazirlik va idoralar
19.	Axborot-kutubxona muassasalarini ta'mirlash, zarur hollarda bino va inshootlar qurish.	Mahalliy davlat hokimiyati organlari qarorlari	2019-2020-yillar	Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari

20.	Axborot-kutubxona markazlari faoliyatini muvofiqlashtirish va tashkiliy-metodik ta'minlash.	Chora-tadbirlar rejasi	Har yili	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi
21.	Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar axborot-kutubxona markazlariga jahon ilmiy-ta'lim axborot resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini taqdim etish.	Chora-tadbirlar rejasi	Har yili	Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi
22.	Ko'zi ojizlar kutubxonalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, shu jumladan ularni maxsus kompyuter va boshqa texnika bilan jihozlashni nazarda tutuvchi chora-tadbirlarni ishlab chiqish va tasdiqlash.	Chora-tadbirlar rejasi	2019-yil 1-avgustga qadar	Madaniyat vazirligi, Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 7-iyundagi PQ-4354-son qaroriga
3-ILOVA

**Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi — axborot-resurs markazining
TASHKILY TUZILMASI**

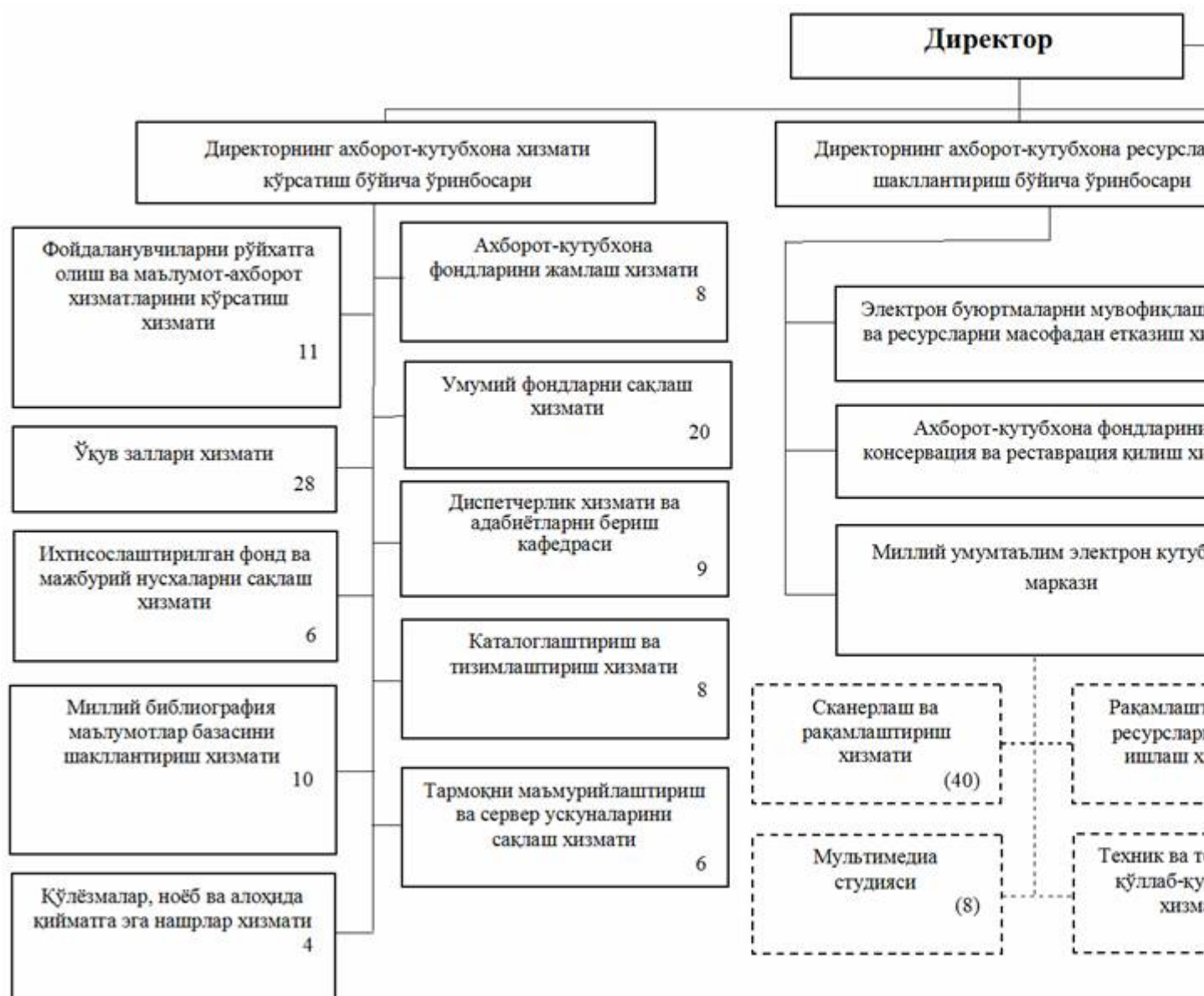

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 7-iyundagi PQ-4354-son qaroriga
4-ILOVA

**Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi — axborot-resurs markazining
boshqaruv apparati**

TUZILMASI

Xodimlarning umumiy cheklangan soni 227 nafar, shu jumladan boshqaruv xodimlari — 12 nafar.
Texnik va yordamchi xodimlar soni amaldagi normativlarga muvofiq belgilanadi.

(Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 10.06.2019-y., 07/19/4354/3275-son; Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 24.07.2021-y., 06/21/6268/0700-son)